

Första lyan – vad kostar det? Om olika ekonomiska förutsättningar

Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund - Samhällskunskap, Årskurs 7-9

Syfte

Lektionen går ut på att eleverna ska utrusta *Den första lyan*, en tvårumslägenhet med all tänkbar utrustning och möblemang. Faktorer som har betydelse för individers möjlighet att påverka sin egen och andras situation synliggörs och diskuteras.

Läraren reflekterar

Uppgiften är rolig, kreativ och gör eleverna ekonomiskt medvetna om vad saker och ting kostar! Förhoppningsvis ökar det också elevernas inlevelseförmåga och hur olika förutsättningar påverkar människor.

Metod

Dela in klassen i olika grupper och ge dem samma instruktioner. Uppgiften lämpar sig att genomföra i två/tre långa pass (gärna samma dag). Eleverna kommer att få olika förutsättningar och överraskningseffekten blir större om eleverna inte får reda på det förrän vid redovisningarna.

Arbetsuppgift 1

Eleverna ska inreda en tvårumslägenhet. Den är helt tom. De får ett startkapital (det är ganska vanligt att föräldrar sparar ihop lite pengar till den första lägenheten). Varje månad blir det pengar över. Eleverna väljer hur totalsumman ska investeras. De har *ett år* på sig att göra lägenheten så trivsamt som möjligt! Dela ut gruppernas förutsättningar (kopieringsunderlag i filen längst ned).

Arbetsuppgift 2

Grupperna redovisar sina inköp och hur lägenheterna har utrustats, gärna digitalt i lämpligt program (t ex Powerpoint eller KeyNote) för åskådlighetens skull. Inköpen redovisas med bilder och sammanställning av utgifterna. Avsluta presentationerna med att avslöja att varje grupp haft olika förutsättningar.

Arbetsuppgift 3

Slå isär grupperna och bilda tvärgrupper med representanter från varje ursprunglig grupp där punkterna nedan diskuteras. Konstruera frågor utifrån tabellen. Avsluta med att lyfta några diskussioner i hela klassen.

Förslag på diskussionsfrågor

- Vilken skillnad finns mellan hemmen? Spelar det någon roll?
- Vilka övriga skillnader kan finnas mellan individerna? Vilken roll spelar det?
- Är det orättvist/rättvist att det uppstår skillnader? Vad kan dessa skillnader leda till?
- Är människor med mycket pengar lyckligare? Vad är lycka?
- Kan pengar förändra människor? På vilket sätt?
- Alla människor har olika status i ett samhälle. Vilken roll spelar pengar in?

Länktips (skriv upp företagen på tavlan)

Jysk, Ikea, Biltema, Mio, Europamöbler, Billiga Nisses, Blocket, Cervera, Gallerix, Hemtex, Lagerhaus, Sängjätten, Duka, Chilli

Exempel ur koperingsunderlaget (det finns fem olika förutsättningar)

Du ska inreda din första lägenhet, en tvårummare på 55 kvadrat. Den är helt tom och du måste utrusta den med all tänkbar utrustning och möblemang. Du har ett år på dig att göra den trivsamt! Du jobbar i klädbutik, jobbar helger/kvällar och tjänar 20 000. Efter att hyra, mat och övriga utgifter är betalda har du kvar 7 000 kr.

Redovisa med bilder hur du utrustar rummen. Sammanställ kostnaderna i en tabell. Komihåglita (ex på vad du kan köpa): Sovrum (säng, byrå, söffbord, lampor, tavlor). Vardagsrum (TV, stereo, lampor, dator, soffa, bord, tavlor, prydnadssaker). Kök (bord, stolar, matlagingsutrustning, porslin, bestick, maskiner, lampor). **Startkapital: 20 000. Att investera: 12*7 000 = 84 000. Sammanlagt 104 000.**

Lgr 11 Förmåga

Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.

Centralt innehåll

Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund. Sambanden mellan socioekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd. Begreppen jämlikhet och jämställdhet.

Kunskapskrav

Eleven kan föra **välutvecklade och nyanserade** resonemang om hur individer och samhällen påverkas av och påverkar varandra och beskriver då **komplexa** samband mellan olika faktorer som har betydelse för individens möjligheter att påverka sin egen och andras livssituation.